A photograph of a public event, likely a political rally or festival. In the foreground, a man in a grey suit and cap holds a large orange balloon. Other people are visible in the background, some holding smaller orange balloons. A banner at the top of the frame reads "LIBERAALI PUOLUE". The scene is outdoors with trees and a clear sky.

Suomen turvallisuusstrategia ja varautuminen poikkeusoloihin

#virtuaalivappu 1.5.2020
Harri "Hakki" Kreus

LIBERAALI PUOLUE

Alustuksen sisältö

1. Suomen turvallisuusstrategia
  1. Kokonaisturvallisuusajattelu
  2. Lisätietoja: <https://turvallisuuskomitea.fi/yhteiskunnan-turvallisuusstrategia/>

2. Suomen huoltovarmuus
  1. Huoltovarmuuslaki
  2. Toimijat ml. Huoltovarmuuskeskus <https://www.hvk.fi>
  3. Lisätietoja: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921390>

3. Valmiustilojen säätely
  1. Valmiuslaki ja sen käyttöönottoprosessi
  2. Mitä ja miksi, miten demokratia turvataan poikkeusoloissa
  3. Lisätietoja: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20111552>

Alustaja: Harri Kreuz, Liberaalipuolueen puheenjohtaja

Harri on pitkän työuran Merivoimissa tehnyt upseeri, jonka jälkeen johdon konsulttina ja aktiivireserviläisenä edelleen tekemisissä kansallisen turvallisuuden ja varautumisen kanssa

1. Suomen turvallisuusstrategia

Lisätietoja: <https://turvallisuuskomitea.fi/yhteiskunnan-turvallisuusstrategia/>

Määritelmiä ja rajauksia

- **Kokonaisturvallisuus**

- ***on suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä***
- Suomen kokonaisturvallisuutta johtaa ja koordinoi PLM:n osana toimiva Turvallisuuskomitea (TK), joka vastaa mm. Yhteiskunnan turvallisuusstrategian ylläpidosta <https://turvallisuuskomitea.fi/yhteiskunnan-turvallisuusstrategia/>
- Suomalaisen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin vahvuus on, että se kattaa kaikki yhteiskunnan tasot ja tahot
- Valtionhallinnon, viranomaisten, elinkeinoelämän, maakuntien ja kuntien lisäksi yliopistot ja tutkimuslaitokset, järjestöt, yhteisöt ja yksilöt muodostavat kokonaisturvallisuuden verkoston, jossa tietoa voidaan jakaa, yhteisiä tavoitteita voidaan asettaa ja yhteistyöhön voidaan sitoutua joustavasti
- Tämän ajattelumallin mukaan turvallisuustoimijoita ovat kaikki johdettuun tai sitä kiinteästi tukevaan turvallisuustoimintaan osallistuvat tahot
- Myös yksittäisillä kansalaisilla on tärkeä rooli omatoimisessa varautumisessa ja yhteiskunnan kriisinkestokyvyn vahvistamisessa
- Turvallisuuden käsite on laajentunut viimeisen kymmenen vuoden aikana merkittävästi laajentuen perinteisistä ”kovan” turvallisuuden alueista (maanpuolustus, poliisi, raja, pelastus jne.) kattamaan myös ”pehmeän” turvallisuuden osa-alueet (sosiaalitoimi, syrjäytymisen ehkäisy)

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian perusteet

- Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS)
  - muodostaa varautumisen ja kriisijohtamisen yhteisen perustan yhteiskunnan kaikille toimijoille niin normaali- kuin poikkeusoloissakin.
- Strategiassa määritetään
  1. Kokonaisturvallisuuden **yhteistoimintamalli**, yhteiskuntamme **elintärkeät toiminnot, kansallisen riskiarvion rooli** varautumisen perustana, strategian **toimeenpano, seuranta ja varautumisen** kehittäminen
  2. Toimintojen turvaamisen ja jatkuvuuden suunnittelun edellyttämät **hallinnonalojen strategiset tehtävät** toimintamalleineen

Uusi YTS: mikä muuttui

YTS 2010

- 7 elintärkeää toimintoa
- 49 strategista tehtävää elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi
- 13 erilaista uhkamallia
- 37 esimerkkiä häiriötilanteista, jotka voivat liittyä eri uhkamalleihin

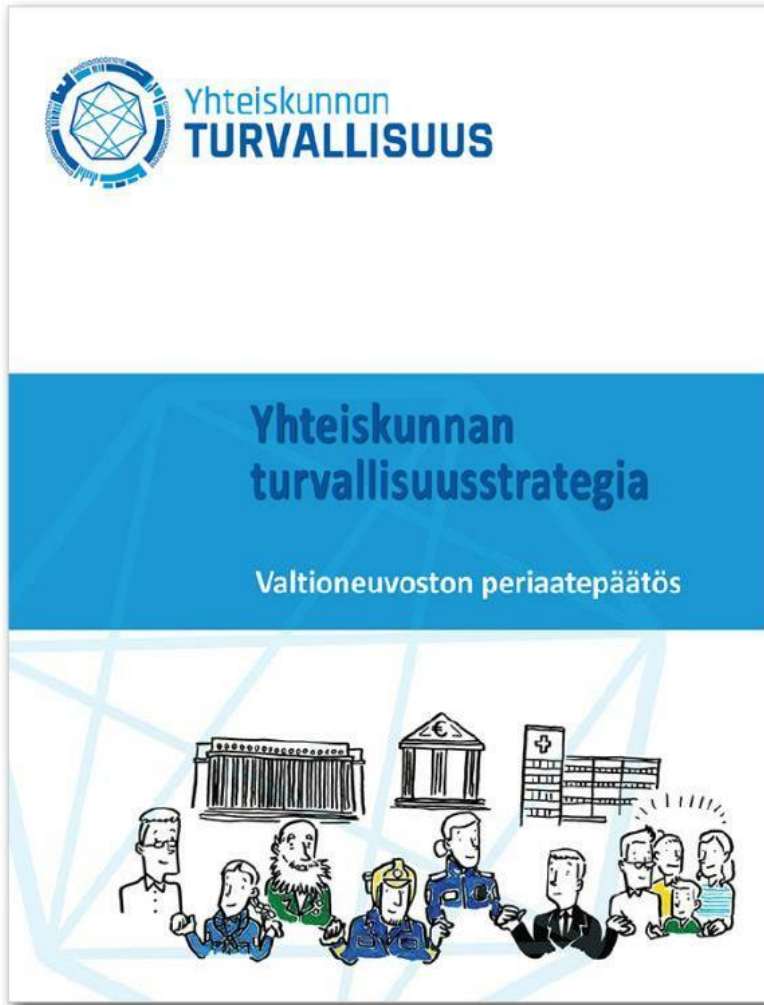
YTS 2017

- 7 elintärkeää toimintoa on päivitetty
- 57 hallinnonalojen strategista tehtävää
- Kansallinen riskiarvio varautumisen perustana
- Riskiarvio kattaa uhkamallit

Mitä uutta?

- Yhteistoimintamalli kattaa kaikki toimintatasot
- Henkinen kriisikestävyys korostuu
- Varautumisen prosessiin uutena elementtinä ennakointi

Strategian sisältö

Osa 1: Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli (KONSEPTI)

1. Johdanto
2. Kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli
3. Elintärkeät toiminnot
4. Riskiarvio varautumisen perustana
5. Strategian toimeenpano, seuranta ja varautumisen kehittäminen

Osa 2: Hallinnonalojen strategiset tehtävät (STRATEGIA)

- 57 strategista tehtävää (ministeriöt, hallinnonalat)

Strategian rakenne

Strategian vaikuttavuus

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen sisältyvät sekä varautumisen aikaiset että kriisin puhkeamisen jälkeiset toimenpiteet.

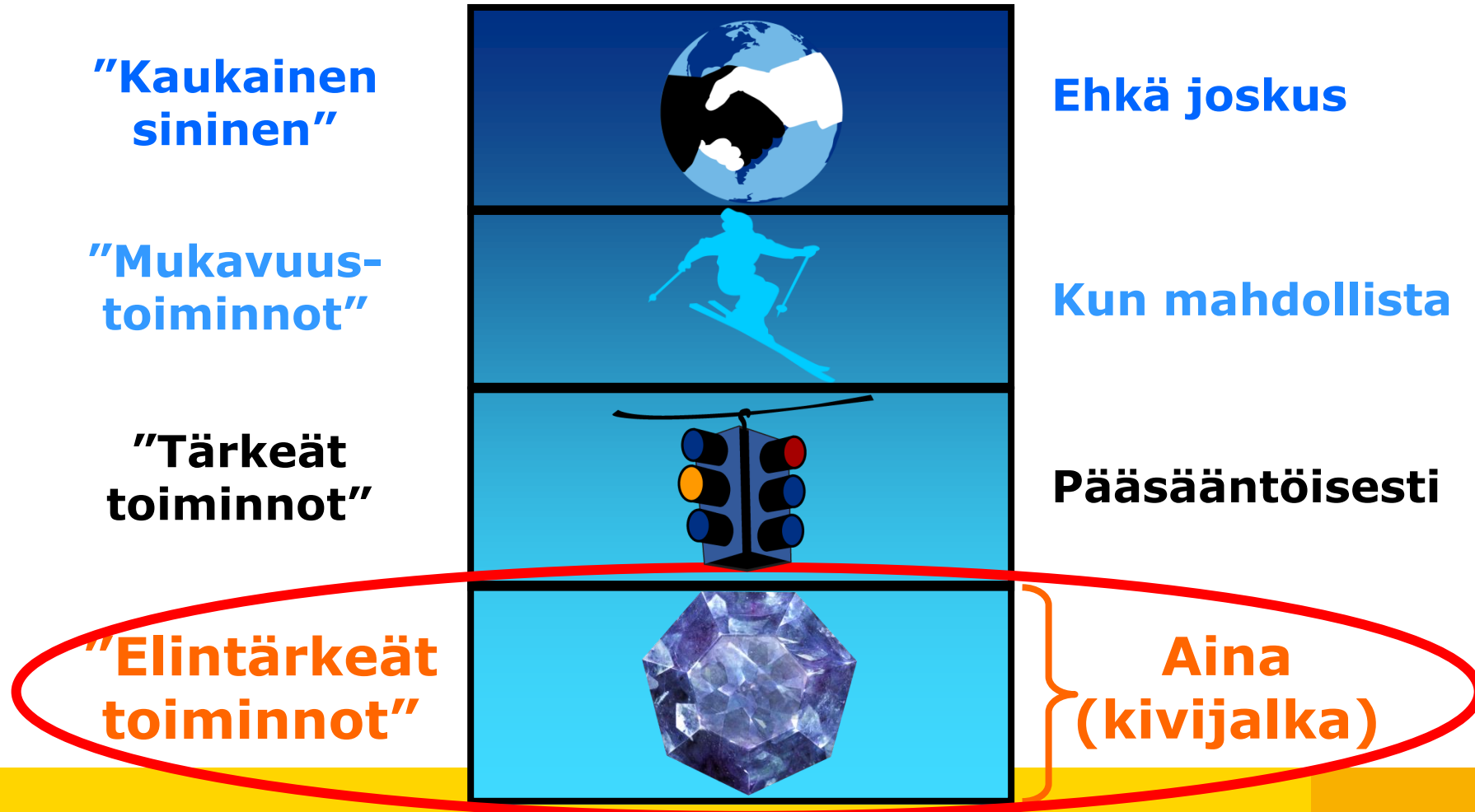
Elintärkeät toiminnot

Yhteiskunnan toimintojen hierarkia

Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta

Varautumisen yhteistoimintamalli

ENNAKOINTI, VARAUTUMINEN, TOIMINTAVALMIUS JA TOIPUMINEN

VIRANOMAISET

ELINKEINOELÄMÄ

JÄRJESTÖT JA
MUUT YHTEISÖT

KANSALAISET

VARAUTUMISEN YHTEISTYÖFOORUMI

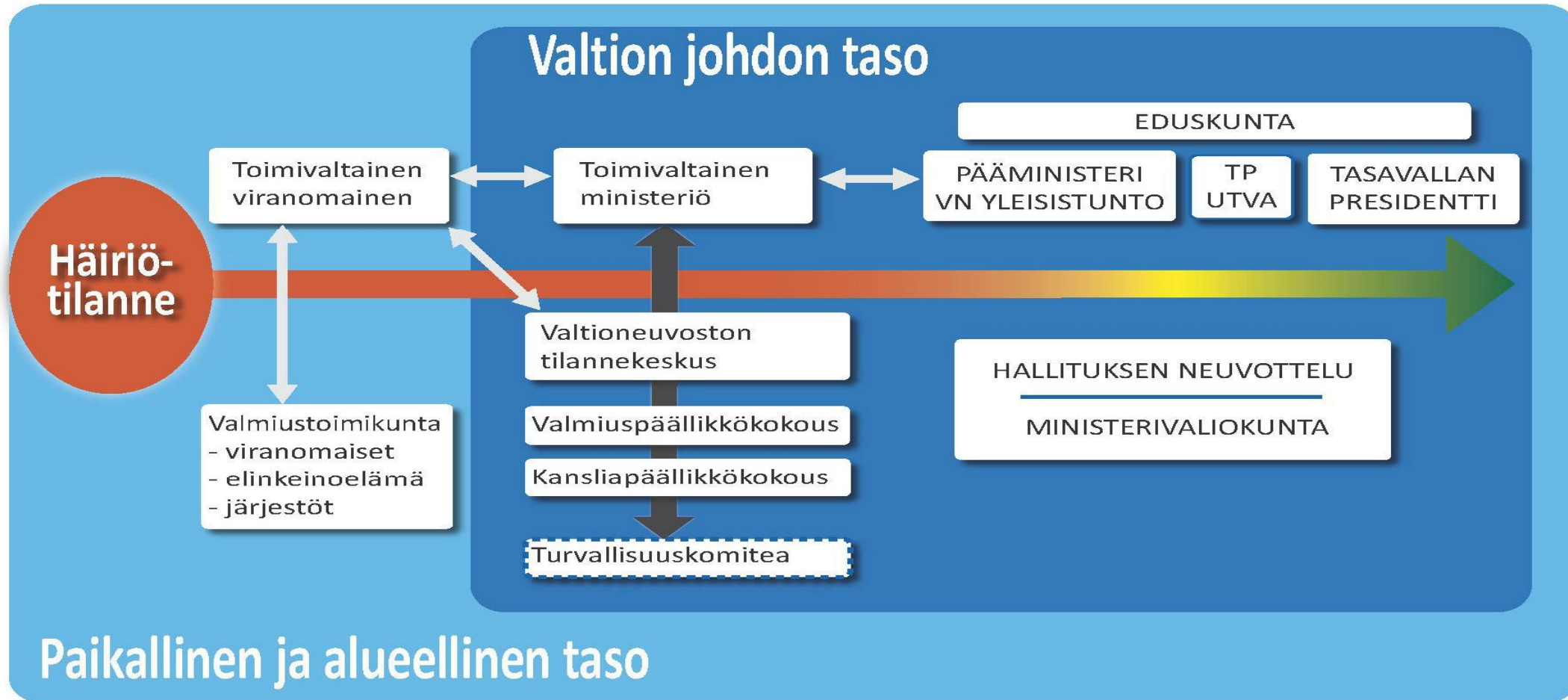
Yhteensovittaminen paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla:
yhteinen ymmärrys ja tilannekuva

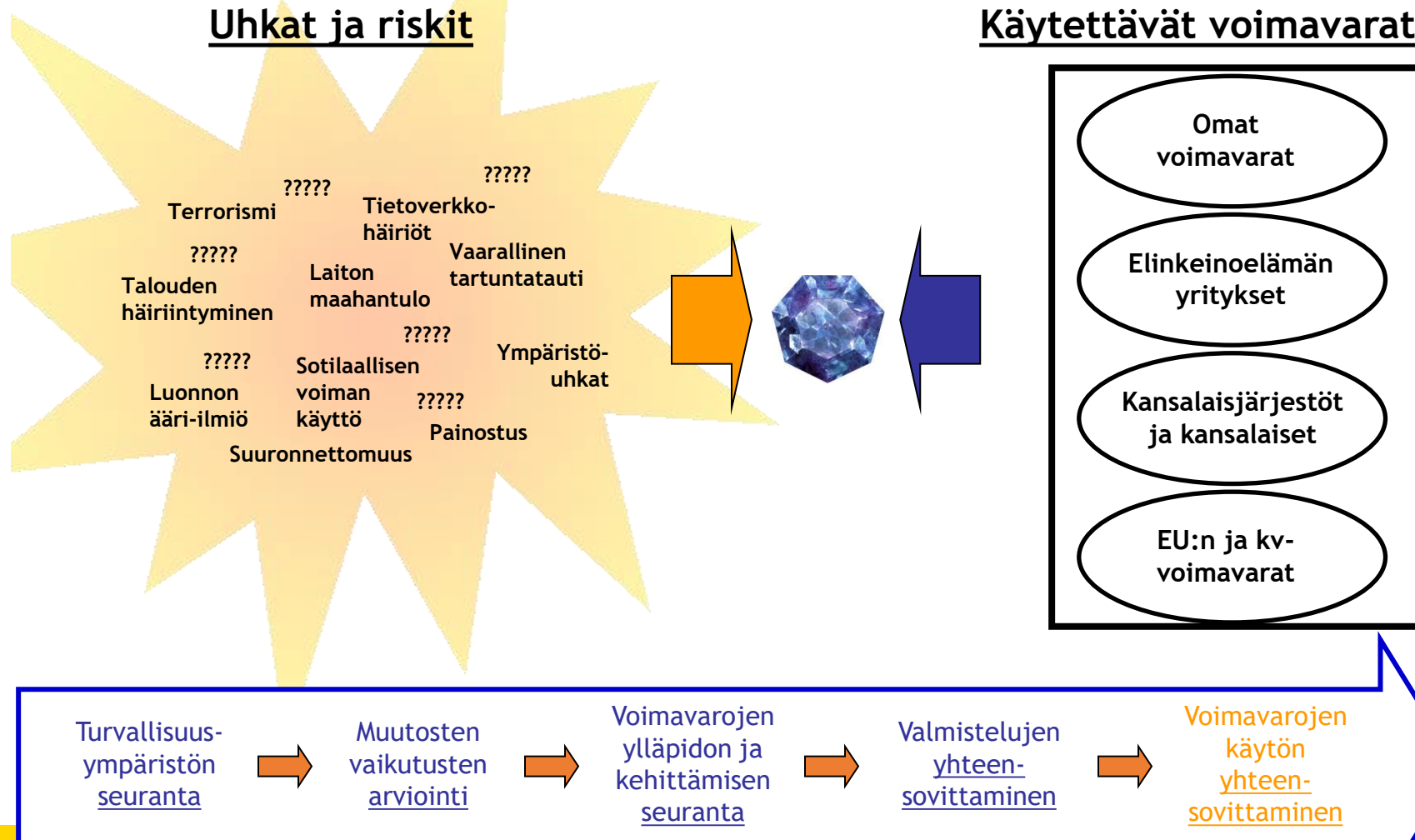
VARAUTUMISEN PROSESSI

Häiriötilanteiden hallinnan ja johtamisen yleinen toimintamalli

Kokonaisuuksien yhteensovittaminen

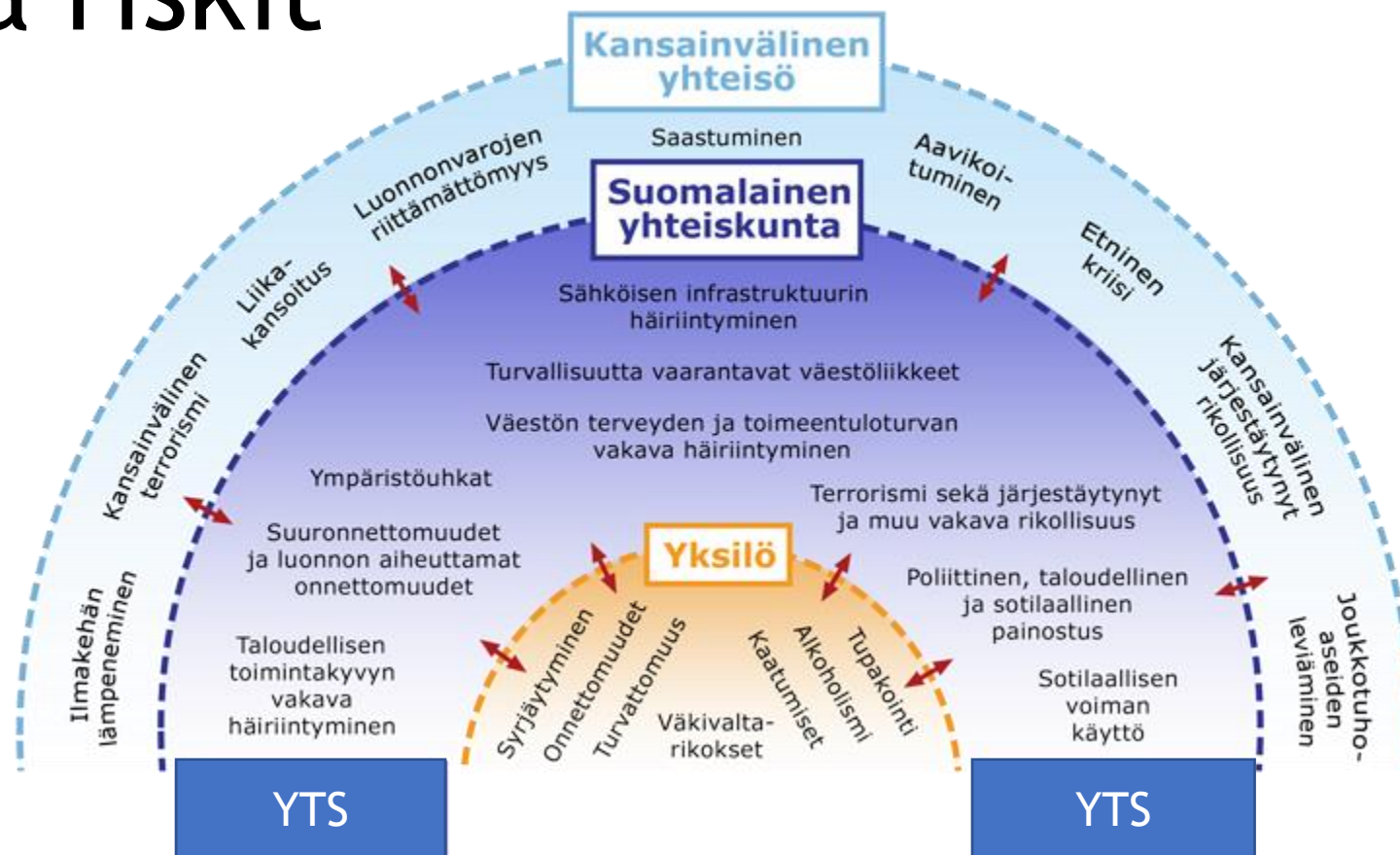

HENKISEN KRIISINKESTÄVYYDEN KOLME AJALLISTA ULOTTUVUUTTA

Uhkat ja riskit

Riskiarviota ja uhkamalleja kuvattaessa ja tulkittaessa on otettava huomioon niiden moniulotteinen keskinäisriippuvuus. Mallit ovat aina voimakkaasti pelkistettyjä

Kansallinen riskiarvio ja YTS

Riskiarvio varautumisen perustana

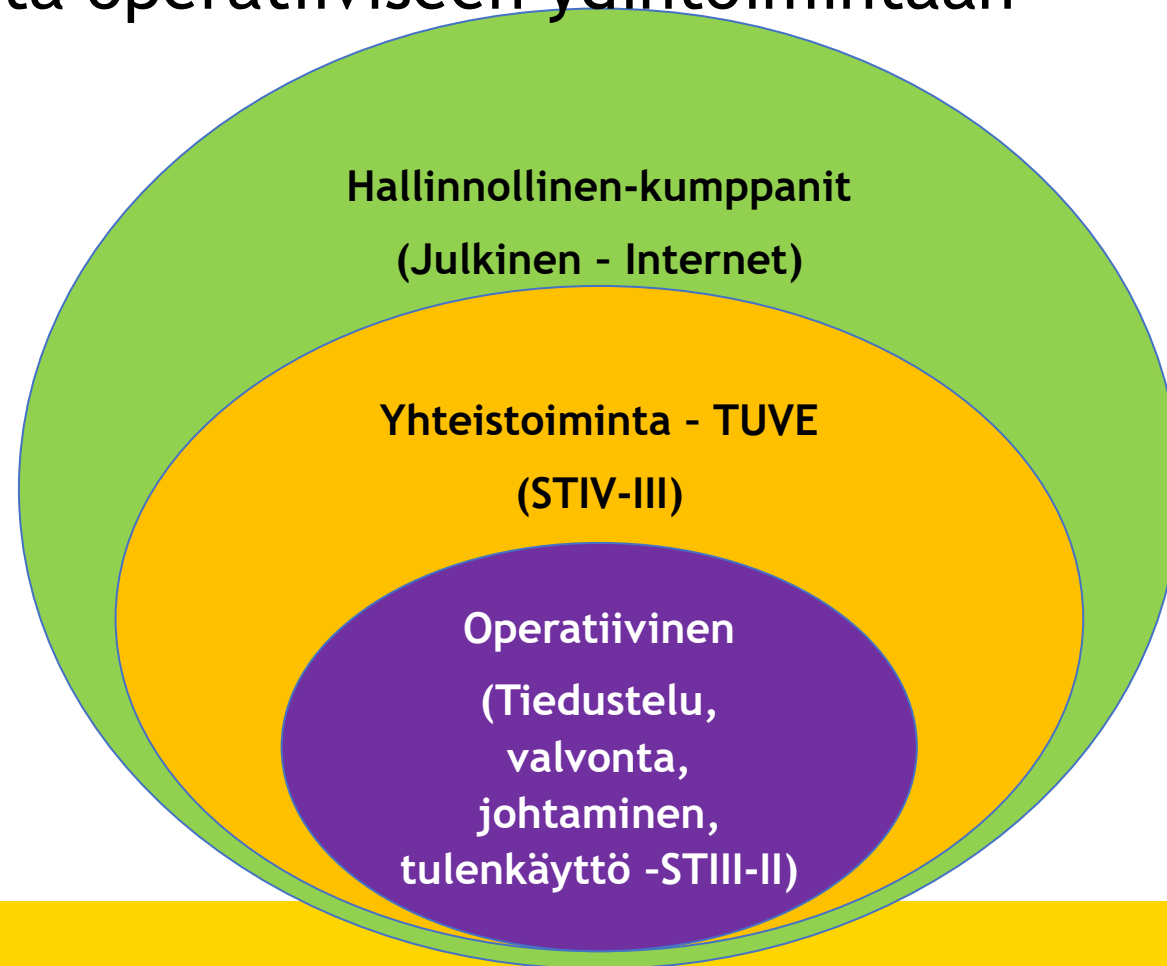
- Julkinen asiakirja
- Päivitetään noin kolmen vuoden välein
- Laatiminen perustuu kahteen periaatteeseen
  1. Tarve hahmottaa Suomeen kohdistuvia äkillisiä tapahtumia, jotka edellyttävät viranomaisilta normaalista poikkeavaa toimintaa tai aiheuttavat tarpeen pyytää kansainvälistä pelastustoimen apua
  2. EU:n pelastuspalvelumekanismi velvoittaa kaikkia jäsenmaita tekemään kansallisen riskiarvion
- Varautumisessa on mahdollista hyödyntää vuoden 2018 kansallista riskiarviota ja vuoden 2010 YTS:n uhkamalleja.

Kansallinen riskiarvio 2018

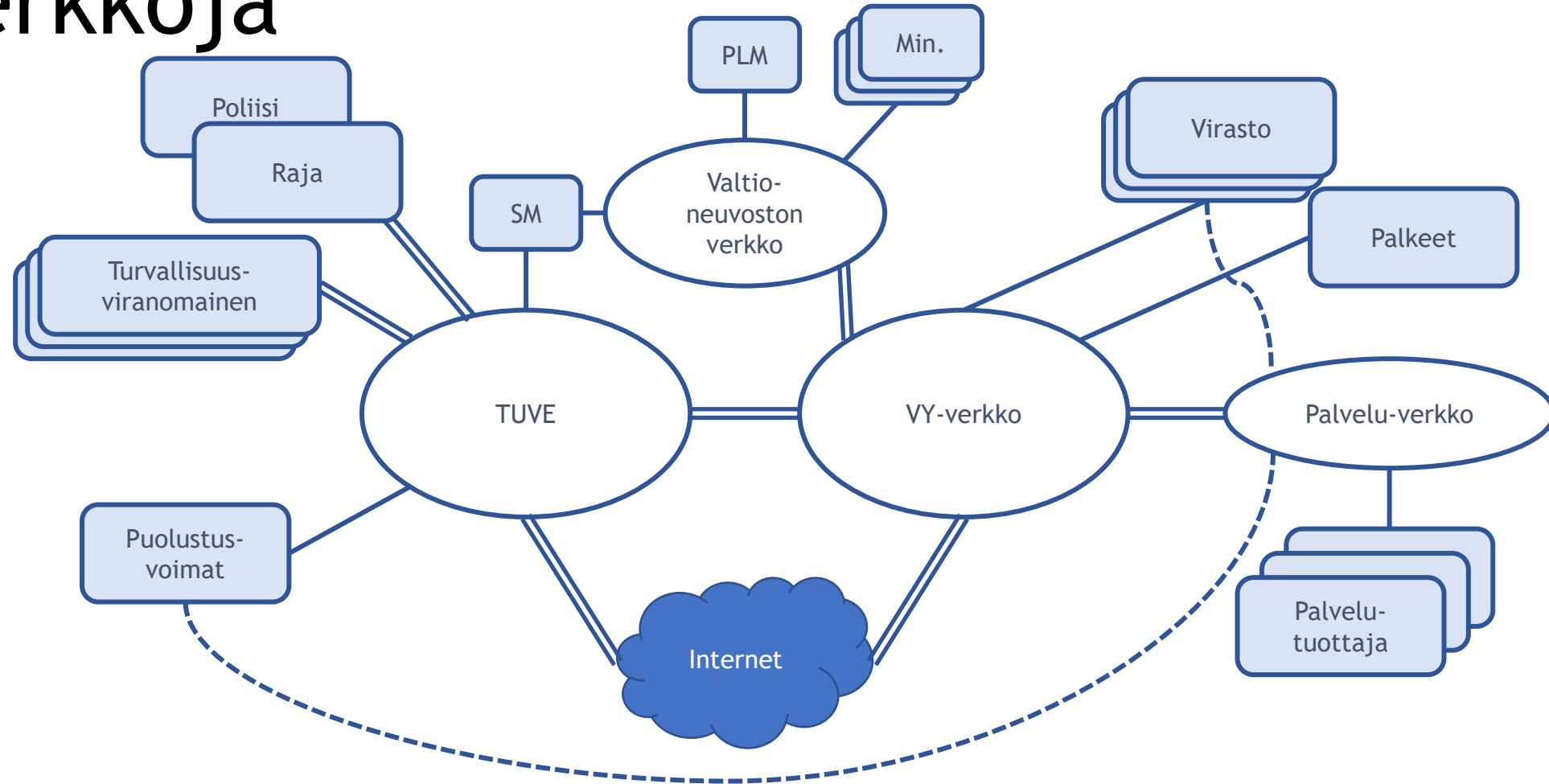
- http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161332/5_2019_Kansallinen%20riskiarvio.pdf
- Laajennettiin yhteiskunnan turvallisuusstrategian edellyttämällä tavalla
- Perustana varautumisen suunnittelulle kaikilla toimintatasoilla

Toiminnan ja turvallisuuden kehät

- Turvallisuusviranomaisten toiminta perustuu sisäkkäisiin kehiin
- Turvallisuusluokka nousee siirryttäessä hallinnollisista tukitoiminnoista operatiiviseen ydintoimintaan

Turvallisuusverkko osana valtion verkkoja

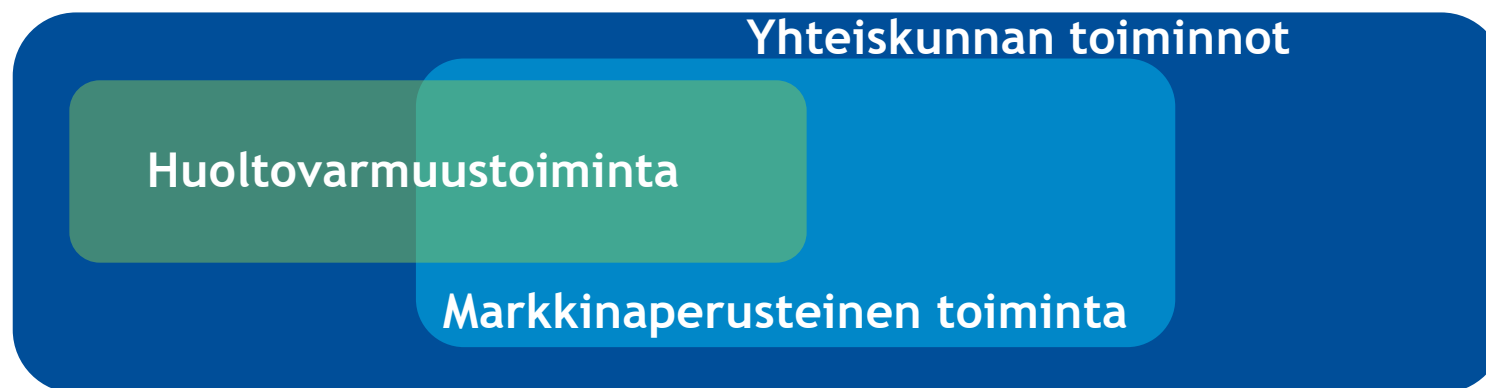
2. Suomen huoltovarmuus

Lisätietoja: <https://www.hvk.fi/>

Huoltovarmuuden perustavoite

- Yhteiskunnan toiminnan turvaaminen **vakavissa häiriöissä** ja **poikkeusoloissa**
  - Väestö
  - Elinkeinoelämä
  - Maanpuolustus
- **Elinkeinoelämä** keskeisessä roolissa, EU sisämarkkinat toimivat, lisäturva **huoltovarmuusjärjestelyillä**

Huoltovarmuus perustuu lainsäädäntöön

- Jokainen viranomainen on velvoitettu huolehtimaan toiminnassaan varautumisesta, sekä sen kehittamisestä ja valvonnasta
  - Valmiuslaki 1552/2011 §12 ja §13
- Huoltovarmuuskeskus toteuttaa erityistoimenpiteitä
  - L. huoltovarmuuden turvaamisesta 1390/1992
- Kriittisiltä yrityksiltä odotetaan sitoutumista ja hyvin hoidettua jatkuvuuden hallintaa

Mihin varaudutaan?

Keskeisiä uhkia ovat

- tieto- ja viestintäjärjestelmien, maksuliikenteen sekä verkkojen häiriintyminen - **kyberuhat**
- **energian** saannin keskeytyminen
- **väestön terveyden** ja toimintakyvyn vakava häiriintyminen
- luonnon- ja ympäristöonnettomuudet

- Suomeen kohdistettavan **sotilaallisen voimankäytön** todennäköisyys on vähäinen, mutta sitä ei voida sulkea pois

Vakavin ulkoinen uhka:

kriisitilanne, jossa kyky tuottaa tai hankkia ulkomailta kriittisiä tuotteita ja palveluja on väliaikaisesti vaikeutunut.

Huoltovarmuusorganisaatio

Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistoiminta- ja asiantuntijaverkosto (n. 1.000 osallistujaa)

Huoltovarmuusneuvosto

Huoltovarmuuskeskus

Hallitus

Elintarvike-huolto

Energia-
huolto

Logistiikka

Terveysten-
huolto

Finanssiala

Teollisuus

Muut poolit

Alkutuotanto

Elintarvike-
teollisuus

Kauppa ja
jakelu

KOVA-
toimikunta

Voimatalous

- Alue-toimik. (5)
- Kaukolämpö-
jaosto
- Kotimaisten
polttoaineiden
jaosto

Öljy

- Maakaasujaosto

Ilmakuljetus

Maakuljetus

Vesikuljetus
- Satamajaosto

Terveysten
huolto

Vesihuolto

Jätealan
huoltovarmuus
toimikunta

Rahoitus-
huolto

Vakuutus

Kemia

- TEVA toimikunta

Metsä

MIL

Muovi ja kumi

Rakennus
- Alue-toimik(6)

Teknologia

DIGI

Media

Alueellisen varautumisen yhteistoiminta: ELVAR (5), RAK, VTP, AVI, ELY, kunnat, 3-sektori ...

HUOLTOVARMUUSKRIITTISET YRITYKSET

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Laki huoltovarmuuden turvaamisesta
1390/1992

VNp huoltovarmuuden tavoitteista
2018

Materiaalinen varautuminen

Varmuusvarastot

Tuotantovaraukset

Resurssivaraukset

Investoinnit

Tekniset järjestelmät

Yhteiskunnan resilienssi Jatkuvuudenhallinta

**Yritysten ja
toimintaverkoston
häiriönsietokyky**

Yhteistoiminta
elinkeinoelämän ja
viranomaisten välillä

Yhteistoiminta järjestöjen kanssa

HVO - Extranet-portaali

Huoltovarmuuden kehittämisen keinot

- Talous- ja elinkeinopoliittiset toimenpiteet
- Lainsäädäntö, regulaatio ja viranomaismääräykset, standardit
- Viranomaiset ovat velvoitetut huolehtimaan toiminnassaan varautumisesta, sekä sen kehittämisestä ja valvonnasta
  - Valmiuslaki 1552/2011 §12 ja §13
- Omistajuus (valtion strateginen omistus)
  - Laki ulkomaalaisten yritystosten seurannasta 1.6.2012
- Suunnittelu, tutkimus, ohjeistus sekä harjoitukset
- **Yhteistyö ja sopimusperusteinen varautuminen**
- Varsinaiset huoltovarmuusjärjestelyt ja niiden rahoitus
- Kansainvälinen huoltovarmuusyhteistyö

Huoltovarmuuden skenaariot 2018-2030

1. Globaali keskinäisriippuvuus

Epävarmuustekijät, epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

2. Aseellinen valtapolitiikka

Epävarmuustekijät, epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

3. Blokkiutuminen ja hybridivaikuttaminen

Epävarmuustekijät, epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

4. Teknologinen maailmanjärjestys

Epävarmuustekijät, epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

5. Idän dominanssi

Epävarmuustekijät, epäjatkuvuudet

Vaikutukset toimialoille
Varautumissuunnitelmat

Huoltovarmuus elää ajassa

Uusi HUOVA päätös, VNp 1048/2018 (5.12.2018)

VÄLIARVIO 2016

Epävarmuuden ja konfliktien maailma 2013

Globalisaatio ja verkostotalous 2008

Tuonti väliaikaisesti häiriintynyt, normaaliolojen vakavat häiriöt
Lähtökohtana kv. markkinat ja kansalliset toimenpiteet
Infrastruktuurin turvaaminen korostuu, kv. yhteistyö aktiivisempaa

Terrorismi 2002

12 kk kestävä kriisi sisältäen puolustustilan ja terrorismiuhan
Tuontimahdollisuudet väliaikaisesti vaikeutuneet
Painopisteenä yhteiskunnan toimivuus, erit. tieto- ja viestintätekniikka

EU-olosuhteet 1995

12 kk kestävä kriisi, johon voi sisältyä puolustustila
Kansallisia toimia täydentävät EU, IEA ja bilateraali järjestelyt
Perushuollon priorisointi

Kylmän sodan uhkakuvat 1988

Ulkomaankaupan sulkutila 1 vuosi
Laaja perushuollon käsite

Tavoitteet kriittisille toiminnoille

Kriittisen infrastruktuurin turvaaminen

- Energian tuotanto-, siirto- ja jakelujärjestelmät
- Tieto- ja viestintäjärjestelmät -verkot ja -palvelut
- Finanssialan palvelut
- Liikenne ja logistiikka
- Vesihuolto
- Infrastruktuurin rakentaminen ja kunnossapito
- Jätehuolto

Kriittisen tuotannon ja palveluiden turvaaminen

- Elintarvikehuolto
- Terveystuotannon ja peruspalvelut
- Teollisuus
- Sotilaallista maanpuolustusta tukeva tuotanto ja palvelut

Organisaatioiden ja verkostojen toiminnan jatkuvuuden varmistaminen

Alueellinen ja paikallinen varautuminen

Yhteistyö kansainvälisten toimijoiden kanssa

Valtioneuvoston päätöksen 1048/2018 painopisteitä

Huoltovarmuuden rahoituslähteet

- Huoltovarmuusmaksut

□ Sähkö	0,00013 €/kWh
□ Kivihiili (lämmön osalta)	1,18 € /t
□ Maakaasu (lämmön osalta)	0,084 € /MWh
□ Bensiini	0,0068 € /l
□ Diesel- ja kevyt polttoöljy	0,0035 € /l
□ Raskas polttoöljy	0,0028 € /kg

- Lainanotto (enintään 200 milj. euroa)

- Tulorahoitus

- Omistukset

Huoltovarmuusmaksun tuotto 2017

43,0 milj. €

Huoltovarmuuskeskuksen tase 2017

2,0 mrd. €

Liikevaihto 2017

69 milj. €

Toteutuneita huoltovarmuus uhkia ja häiriötilanteita

- Puolustusteollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen
- Siemenhuollon turvaaminen (1999, 2005, 2013, 2018), sokerintuotannon turvaaminen
- Katrina-myrsky USA:ssa (IEA 2005), lämmitysöljyn ja dieselin niukkuus 2010-2011), turvepula
- Pandemiauhkiin varautuminen
- Tuontimateriaalien saantihäiriöt
- Hätäaputoimitukset katastrofialueille
- Tietoverkkohyökkäysten havainnointi ja hallinta, CERT (2007-)
- Viranomaisverkon (VIRVE) ja viranomaisten hätätiedotejärjestelmän toiminnan turvaaminen
- Ulkomaalaisomistus
- Eräät infrastruktuuri-investoinnit

Suomi integroitunut Eurooppaan

- EU sisämarkkinat, globaali ulottuvuus
- Pohjoismainen yhteistyö
  - Ruotsi, Norja
- Pohjoismaiset sähköverkot, Nordpool
- EU ja NATO vahvoja järjestöjä
  - Huoltovarmuus
- Venäjän rooli
  - Itämeren merikuljetukset
  - energian ja materiaalien tuonti

Huoltovarmuus ja kansainvälinen yhteistyö

- Yhteistyötä: Ruotsi, Norja
- Tietojenvaihtoa: Viro, Sveitsi
- NATO: CEPC siviilivalmiusyhteistyö
  - ”baseline requirements”, Itämeri, tiedonvaihto
- Edustus Suomen NAE:ssa ja asiantuntija NATO:n sihteeristössä
- USA: siviilialan huoltovarmuusyhteistyö alustavassa keskustelussa
- Selvityksessä huoltovarmuusasiantuntijan lähettäminen Pysyvään Edustustoon (Bryssel)

HVK:n toiminnan painopisteitä 2018-22

- **Energia 2030**
- **Sähkön** kotimaisen tuotannon edistäminen
- **Kyberturvallisuus 2020/2025** – ohjelmat
- Kansainvälisen **tietoliikenteen** ja **finanssi-infrastruktuurin** varmistaminen.
- **Logistiikka 2030**
  - merellisen materiaalivirtojen ja logistiikkakeskusten toiminnan turvaaminen
- **Kansainvälisen** yhteistoiminta: Pohjoismaat, EU, NATO
- **Polttoainejakelun** varautumistoimenpiteet, varavoima
- **Elintarvikehuollon** varautumistoimenpiteet, varavoima
- Kotimaisen **puolustusteollisuuden** tuotantokyvyn varmistaminen
- **Alueellisen** varautumisen uudistaminen, (SOTE-maakuntaudistus?)
- **Varastotasojen** sopeuttaminen ja varastoinfrastruktuurin kehittäminen

Lopuksi

- Huoltovarmuustyöllä tähdätään yhteiskunnan **kriisinsietokyvyn** ylläpitämiseen ja parantamiseen
- Suomalainen huoltovarmuustyö on kansainvälisesti arvioiden hyvin **resursoitu**
- Huoltovarmuusorganisaation peruskivi on yksityisen ja julkisen sektorin tiivis **yhteistyö**
- Yhteiskunnan vakaus saattaa joutua nopeasti ja vakavasti uhatuksi ulkoisten toimintaympäristön **muutosten** vuoksi
- Huoltovarmuuden paras tae on **kilpailukykyinen kansantalous**

3. Valmiustilojen säätely

Lisätietoja: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20111552>

Valmiustilojen säätely

- Aiemmin Suomessa oli vain normaalitila ja sotatila (kaikki tai ei mitään)
- Maailman ja uhkakuvien muuttuessa huomattiin, että väliin jää tilanteita, joissa yhteiskunnan turvallisuuden takaamiseksi normaalit toimivaltuudet eivät riitä
- Aloitettiin valmiuslakien lainsäädäntötyö
  1. Nykyinen valmiuslaki 1552/2011
  2. Sen samanniminen edeltäjä 1080/1991
  3. Puolustustilalaki 1083/1991
- Yhdessä valmius- ja puolustustilalaki muodostavat *valmiuslainsäädännön*
  - Valmiuslain tarkoituksena on antaa viranomaisille riittävät toimivaltuudet muissa poikkeusoloissa kuin sota-aikana
  - Puolustustilan (sodan) aikana voimassa on lisäksi puolustustilalaki, jonka määräykset ohittavat valmiuslain
- Valmiustilat nykyään:
  - Normaalitila => perusvalmius (AKV/AKT-valmius)
  - Poikkeustila (poikkeusolot) => tehostettu valmius tai täysvalmius (SIETO-valmius)
  - Puolustustila => täysvalmius (ALTO-valmius)
- Joustava valmiuden säätely ja kohotus

Valmiuslain tarkoitus

- Valmiuslailla pyritään varmistamaan väestön turvallisuus ja yhteiskunnan toimivuus poikkeusoloissa
- Sitä sovelletaan vain koko yhteiskuntaa koskevissa kriisitilanteissa
- Laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatautikin voi nykyisin olla syynä lain sisältämien toimivaltuuksien käyttämiseen
- Lain avulla pyritään terveydenhuollon ja väestön toimeentulon turvaamiseen, väestönsuojelun toteuttamiseen sekä elinkeinoelämän tärkeimpien osien turvaamiseen
- Uusi laki on entistä laajempi ja yksityiskohtaisempi, jotta jo normaalioloissa tiedettäisiin, millaisia viranomaisvaltuuksia poikkeusoloissa saatetaan joutua käyttämään

Poikkeusolot

- Poikkeusoloja tämän lain mukaan ovat:
  1. Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila
  2. Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista
  3. Väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat
  4. Erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila
  5. Vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti
- Lain käyttämisen ***edellytys*** on, ettei tilanteen hallinta ole mahdollista viranomaisten ***normaalein toimivaltuuksin***

Valmiuslain käyttöönottaminen

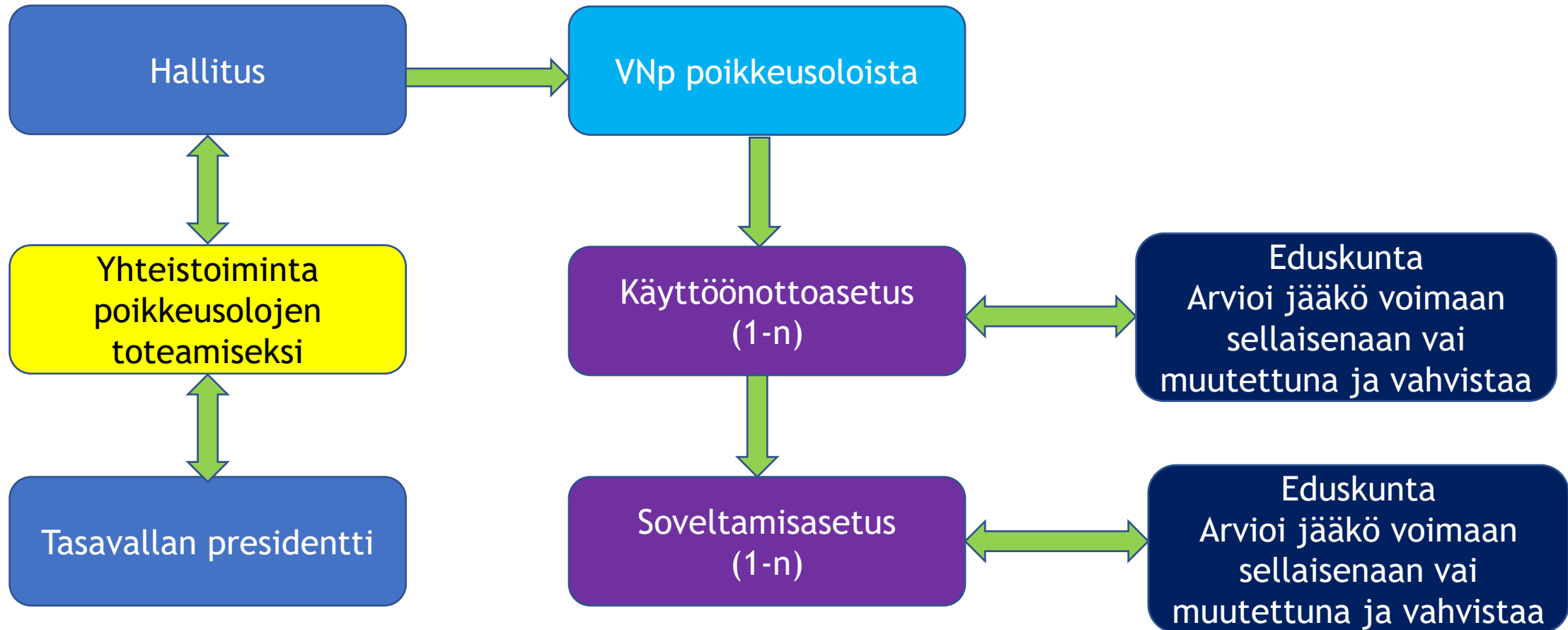
- Valtioneuvosto säätelee valmiuslain mukaisten toimivaltuuksien soveltamisen aloittamisesta asetuksella todettuaan yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, että maassa vallitsee poikkeusolot
- Käyttöönottoasetus tehdään koskemaan joko koko maata tai osaa siitä
- Asetuksessa on määriteltävä, mitkä toimivaltuudet otetaan käyttöön
- Se voi olla voimassa enintään kuusi kuukautta ja se on vietävä välittömästi eduskunnan käsiteltäväksi
- Mikäli käyttöönottoasetusta ei ole viikon kuluessa säätämistä toimitettu eduskunnalle, se raukeaa
- Eduskunta päättää, jääkö asetus voimaan vai kumotaanko se osittain tai kokonaan
- Kiireellisessä tapauksessa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että valmiuslain toimivaltasäännöksiä voidaan soveltaa välittömästi

Valmiuslain käyttöönottaminen

- Tällainen asetus voidaan antaa enintään kolmeksi kuukaudeksi, ja se on välittömästi saatettava eduskunnan käsiteltäväksi
- Myös kiireellisenä säädetty asetus raukeaa, ellei sitä ole viikon kuluessa säätämistä toimitettu eduskunnalle
- Poikkeusolojen jatkuessa valtioneuvosto voi säätää asetuksella toimivaltuuksien käytön jatkamisesta enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan
- Jatkamisasetus viedään välittömästi eduskunnan käsiteltäväksi
- Jos eduskunta ei ole tehnyt päätöstä siihen mennessä kun aiemmin annetut toimivaltuudet päättyvät, saadaan kaikkia jatkamisasetuksessa mainittuja valmiuslain mukaisia valtuuksia noudattaa
- Valmiuslakia sovellettaessa on noudatettava Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita ja kansainvälisen oikeuden yleisesti tunnustettuja sääntöjä

Valmiuslain käyttöönottaminen

Käyttöönottoasetus ja soveltamisasetus

- Käyttöönottoasetuksella määrätään, mitä valmiuslain pykälää otetaan käyttöön
- Soveltamisasetuksella annetaan täsmentäviä määräyksiä pykälän mukaisten toimivaltuuksien soveltamisesta
- Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86, 88, 93-95 ja 109 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta
  - 86 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toiminnasta,
  - 88 §:ssä sosiaali- ja terveyspalvelusta sekä terveydensuojelusta
  - 93 §:ssä palvelusuhteen ehdoista poikkeamisesta
  - 94 §:ssä irtisanomisoikeuden rajoittamisesta
  - 95 §:ssä työvelvollisista
  - 109 §:ssä opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä tai keskeyttämisestä
- Valtioneuvoston asetus valmiuslain 87 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta välittömästi
  - Valmiuslain 87 §:n mukaisesti terveydenhuollossa käytettävien lääkkeiden, tavaroiden ja palvelujen myyntiä voidaan rajoittaa koko valtakunnan alueella

Soveltamisasetukset

- Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista rajoituksista
- Valtioneuvoston asetus kunnan oikeudesta poiketa terveydenhuollon kiireettömän hoidon määräaikojen noudattamisesta ja sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinneista
- Valtioneuvoston asetus väliaikaisista poikkeuksista sovellettaessa eräitä vuosilomalain, työaikalain ja työsopimuslain säännöksiä

Huomattavaa

- Valmiuslain 4 § sitoo valmiuslain mukaisten toimivaltuuksien käytön välttämättömyys- ja oikeasuhtaisuusperiaatteisiin
- Viranomaiset voidaan oikeuttaa poikkeusoloissa käyttämään **vain sellaisia** toimivaltuuksia, jotka ovat **välttämättömiä** ja oikeasuhtaisia
- Lain mukaisia toimivaltuuksia voidaan käyttää **vain**, jos tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

Kysymykset ja keskustelu

harri.kreus@liberaalipuolue.fi